

# INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr. 21  
la Hotărârea Consiliului INJ  
nr. 19/1 din 1 noiembrie 2024*

## **CURRICULUM**

pentru instruirea prin activități simulative la modulul

### **„Examinarea cauzelor civile în litigii care rezultă din contracte și operațiuni bancare”**

*(candidați la funcția de judecător)*

**AUTOR:**

**Roger GLADEI,**

Avocat, șef BAA „Gladei și Partenerii”,  
formator INJ

\_\_\_\_\_ AVIZAT

Șefa Direcției instruire și cercetare,  
**Ecaterina POPA**

**CHIȘINĂU, 2024**

## I. INTRODUCERE

Legiuitorului a consacrat contractelor și operațiunilor bancare un capitol distinct în Codul civil, dar și un număr mare de legi și acte normative subordonate legii, în special emise de Banca Națională a Moldovei. În practică, aceste norme juridice nu au încă o aplicare uniformă și tot timpul corectă, chiar dacă există o jurisprudență națională consistentă, inclusiv generalizată, fapt care riscă să reducă din securitatea raporturilor juridice de credit, să crească costul creditului, să reducă accesul la credit și, nu în ultimul rând, să submineze încrederea persoanelor fizice și juridice atât în sistemul financiar, cât și în sistemul judiciar.

Prezentul Curriculum este conceput astfel încât să dezvolte abilitatea viitorilor judecători de a aplica corect și uniform normele juridice speciale, pe fundalul însușirii profunde a conceptelor doctrinare, analizei critice și sintezei practicii judiciare, inclusiv celei generalizate.

În paralel, se urmărește dezvoltarea abilității viitorilor judecători de a aprecia critic, dar constructiv, explicațiile părților și alte probe (având în vedere caracterul lor specializat), a pătrunde în esența fenomenelor economice aferente cauzelor civile pe rol și a le da o apreciere juridică corectă, precum și a asigura protecția adecvată a drepturilor subiective ale tuturor participanților la raporturile juridice financiar-bancare.

Curriculum-ul este întocmit în baza legislației în vigoare, a literaturii juridice de specialitate și a practicii judiciare relevante.

Subiectele de studiu au fost selectate pornind de la ponderea, semnificația și complexitatea litigiilor, dar și ținând cont de nivelul de uniformitate, pe diferite segmente, a practicii judiciare.

## II. COMPETENȚE

Prin activitatea simulativă la acest modul, audientul va obține următoarele competențe:

- să înțeleagă profund conceptele doctrinare de specialitate;
- să stabilească corect normele juridice aplicabile, inclusiv prin prisma regulilor de aplicare a legii în timp și asupra persoanelor, să facă uz în mod corect de normele comunitare transpuse în legea națională;
- să raporteze corect normele juridice la situațiile de fapt, în contextul economic existent;
- să asigure balanța intereselor justițiabililor, prevenirea prejudiciilor și repararea efectivă a prejudiciului suportat;
- să proiecteze și să motiveze acte judecătorești prin prisma normelor de drept național și internațional.

## III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul activității simulative, audientul va fi capabil să:

- distingă între varii raporturi juridice financiar-bancare și să aplice corect normele juridice și contractuale;
- stabilească raportul de cauzalitate între fapte și efectele lor, inclusiv sub aspect de cauzare și quantum al prejudiciului;
- conducă procese civile în litigii financiar-bancare;
- motiveze acte judecătorești, evaluând corect și deplin situațiile de fapt;
- dea o apreciere corectă probelor prezentate prin prisma normelor juridice aplicabile;
- dispună soluții judiciare pentru situații de fapt concrete;
- evalueze și, după caz, să țină cont de practica judiciară anterioară, inclusiv cea generalizată.

#### IV. ADMINISTRAREA ACTIVITĂȚILOR DE SIMULARE

Tematica activităților de simulare	Formator	Semestrul	Total ore, curs/simulări	Evaluarea
Examinarea cauzelor civile în litigii care rezultă din contracte și operațiuni bancare	Roger Gladei	I	16 (8/8)	Evaluare continuă a activității/ Examen final

#### V. TEMATICA SIMULĂRILOR ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR ÎN ACTIVITĂȚILE DE SIMULARE

Nr. d/o	Tema instruirii prin activități simulative	Nr. de ore
1.	Aspecte teoretice privind examinarea cauzelor civile în materie de contracte și operațiuni bancare	4
2.	Aspecte teoretice privind examinarea cauzelor civile în materie de garanții personale și reale (gaj, ipotecă)	4
3.	Simulare proces civil privind încasarea datoriei rezultate din contractele de credit garantat cu gaj/ipotecă	8
<b>Total ore:</b>		16

#### VI. METODICA ACTIVITĂȚILOR DE SIMULARE/RESURSE LOGISTICE

METODICA ACTIVITĂȚILOR DE SIMULARE	RESURSE LOGISTICE
<p><i>Reguli referitoare la scenarii:</i></p> <p>Scenariile pentru activitățile de simulare sunt elaborate de formator pe baza unor cauze civile reale, cu remodelarea situațiilor faptice. Protecția datelor cu caracter personal se va realiza prin depersonalizare.</p> <p>Formatorul va selecta și propune scenarii care sunt reprezentative (răspândite des) în practică, pe de o parte, și complexe, care cer de la audienți un efort consistent, inclusiv studierea doctrinei și practicii judiciare, pe de altă parte.</p> <p>Scenariile propuse vor ținti antrenarea în soluționarea corectă nu doar a litigiului propriu-zis, dar și a cererilor și demersurilor aferente, dezvoltând astfel abilitățile procedurale ale audienților.</p> <p>Scenariilor vor fi distribuite din timp (prin platforma interactivă a INJ), pentru a asigura posibilitatea pregătirii audienților și eficientizarea procesului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ echipamente de e-comunicație, rețea de e-comunicație și servicii asociate, inclusiv platforma interactivă;</li> <li>➤ sală cu dotări necesare pentru simularea procesului de judecată;</li> <li>➤ echipament de înregistrare audio și, pe măsura posibilității, video a ședinței de judecată;</li> <li>➤ acces la internet, birotică;</li> <li>➤ robe pentru judecător și grefier, preferabil și pentru</li> </ul>

*Aspecte metodice recomandate pentru lucru în grup:*

Fiecare audient va alege un rol: judecător, grefier, reclamant/reclamanți, reprezentant al reclamantului/ reclamanților, pârât/pârâți, reprezentant al pârâtului/ pârâților și, după caz, intervenient principal și/sau accesoriu.

Audienții vor distribui din timp rolurile între ei, prin consens, cu notificarea formatorului, urmărind ca până la prima oră de simulare audienții să aibă suficient timp pentru pregătirea poziției procedurale.

Audienții vor transmite actele pregătite (acțiune, referință, acțiune reconvențională, cereri și demersuri, etc.) până în ziua primei ore de simulare, ideal cu câteva zile înainte, pentru ca ceilalți participanți să poată lua cunoștință de ele și pregăti poziția lor procedurală. Nu este obligatoriu, chiar dacă este preferabil, ca răspunsul la actul părții opuse (ex. explicațiile reclamantului pe marginea referinței) sau pledoariile să fie pregătite în scris.

Fac excepție de la regula pregătirii din timp actele pe marginea acțiunilor permise pe parcursul procesului (recuzări determinate de circumstanțe anterior necunoscute, etc.).

Actele de procedură vor fi redactate în format word, indicându-se, în afară de cerințele prevăzute de lege, și numele audientului pregător.

*Activitatea în cadrul simulărilor:*

Audienții, sub supravegherea și coordonarea formatorului, vor simula o ședință judiciară, cu respectarea regulilor de procedură fixate în Codul de procedură civilă.

Audientul în rol de judecător, cu asistența audientului în rol de grefier, vor asigura solemnitatea și ordinea în ședință, inclusiv exercitarea corectă și cu bună-credință a drepturilor procedurale și executarea obligațiilor procedurale.

Ceilalți audienți, în rol de participanți la proces, au rol activ, adică contribuie la respectarea regulilor de procedură, pentru a învăța plenar.

Simularea ședinței de judecată se înregistrează audio și, pe măsura posibilității, video.

Audientul în rol de judecător decide pe marginea cererilor și demersurilor fără întârzieri nejustificate, comunicând soluția adoptată imediat după deliberare. La emiterea încheierilor, acesta se poate consulta cu audientul în rol de grefier, menționând acest fapt expres, pentru aprecierea celui din urmă.

După finalizarea procesului simulat, fără întârzieri nejustificate audientul în rol de judecător redactează hotărârea motivată, iar audientul în rol de grefier pregătește și depune e-dosarul, prin platforma interactivă a INJ, notificând formatorul prin email.

La finalul fiecărei activități de simulare și la finalul întregului proces simulat, formatorul face comentarii și recomandări practice.

avocați;

➤ tablă flip-chart, proiector.

## VII. EVALUAREA

**A. Evaluarea continuă** a audienților se face cu două note pe scara de la 1 la 10 pentru fiecare activitate de simulare în care sunt antrenați. O notă este acordată pentru calitatea actelor procedurale întocmite (individual sau în grup). A doua notă este acordată pentru calitatea prestației verbale.

La evaluarea activității scrise se iau în calcul următoarele:

- a) cunoașterea și aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural național, practicii CtEDO și altor norme aplicabile;
- b) capacitatea de analiză și sinteză, logica clară și convingătoare;
- c) respectarea cerințelor legii procedurale;
- d) profunzimea analizei și argumentării;
- e) limbajul și stilul de redare;
- f) corectitudinea soluției din încheiere sau hotărâre judecătorească.

La evaluarea activităților verbale se iau în calcul aspectele de mai sus și, în plus:

- a) comportamentul procedural, inclusiv în situații de conflict sau situații emoționale dificile;
- b) respectarea obligațiilor procedurale;
- c) reacția la situații inopinate (caracter adecvat, diligență, respect, etc.);
- d) corectitudinea, logica și ordinea adresării întrebărilor în cadrul audierilor;
- e) calitatea strategiilor și tacticilor procesuale aplicate;
- f) creativitatea;
- g) gestionarea timpului, inclusiv a timpului judiciar de către audientul în rol de judecător.

**B. Evaluarea finală** are loc prin examen compus din:

- a). test-grilă (întrebări teoretico-aplicative);
- b). sarcina practică (întocmirea unui act procesual, în baza unei spețe).

## VIII. BIBLIOGRAFIE

### *Acte internaționale:*

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Roma, 04.11.1950, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24.07.1997.

Convenția privind procedura civilă. Haga, 01.03.1954. Aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1136-XII din 04.08.1992.

### *Jurisprudența CtEDO (relevantă tematicilor instruirii):*

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%222CHAMBER%22%7D>

*Hotărârile Curții Constituționale* (relevante tematicilor de instruire): <https://constcourt.md/>

### *Acte normative:*

1. Codul civil nr.1107-XV din 06.06.2002.
2. Codul de executare nr.443-XV din 24.12.2004
3. Legea privind activitatea băncilor nr.202 din 06.10.2017
4. Legea cu privire la serviciile de plată și moneda electronică nr.114 din 18.05.2012
5. Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr.202 din 12.07.2013
6. Legea cu privire la organizațiile de creditare nebanară nr. 1 din 16.03.2018
7. Legea privind reglementarea valutară nr.62-XVI din 21.03.2008
8. Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012
9. Legea privind garantarea depozitelor în bănci nr.160 din 22.06.2023

10. Regulamentul cu privire la Registrul garanțiilor reale mobiliare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 210 din 26.12.2016.
11. Regulamentul cu privire la activitatea prestatorilor de servicii de plată în sistemele de remitere de bani, aprobat prin Hotărârea CA al BNM nr.157 din 01.08.2013
12. Regulamentul cu privire la cardurile de plată, aprobat prin Hotărârea CA al BNM nr.157 din 01.08.2013
13. Regulamentul cu privire la deținerea cotelor de participare în capitalul social al băncii, aprobat prin Hotărârea CA al BNM nr.127 din 27.06.2013
14. Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea CA al BNM nr.78 din 11.04.2018
15. Regulamentul privind suspendarea operațiunilor, sechestrarea și perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare, aprobat prin Hotărârea CA al BNM nr.375 din 15.12.2005

### ***Jurisprudență/Practica judiciară:***

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.1 din 10.03.2014 cu privire la practica aplicării unor prevederi ale legislației privind gajul și ipoteca
2. Hotărârea Plenului CSJ nr.2 din 24.03.2014 cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței
3. Hotărârea Plenului CSJ nr.8 din 24.12.2010 cu privire la unele chestiuni referitoare la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației la soluționarea litigiilor legate de contractele de împrumut
4. Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 04.02.2005 cu privire la practica soluționării unor litigii ce rezultă din relațiile de credit bancar
5. Hotărârea Plenului CSJ nr. 18 din 31 mai 2004 cu privire la unele chestiuni ce vizează procedura de eliberare a ordonanțelor judecătorești
6. Hotărârea Plenului CSJ nr.7 din 09.10.2006 cu privire la practica aplicării legislației despre protecția consumatorilor la judecarea cauzelor civile
7. Hotărârea Plenului CSJ nr.1 din 07.07.2008 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează nulitatea actului juridic civil

### ***Bibliografie de profil:***

#### **A. Obligatorie:**

1. Comentariu la Codul Civil al Republicii Moldova. Colectiv de autori. Vol.I. – Chișinău, 2005 și Vol.II. – Chișinău, 2006.
2. Băieșu A. Fidejusiunea // Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova (ediție revizuită și completată), Chișinău, 2005, p. 373-387
3. Burac V. Drept bancar. – Chișinău, 2001
4. Gladei R., Cazac O. Creditul bancar și garanția bancară // Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova (ediție revizuită și completată), Chișinău, 2005, p. 332-352.
5. Gladei R. Gajul // Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova (ediție revizuită și completată), Chișinău, 2005, p. 353-372.
6. Manualul judecătorului pentru cauze civile. Ediția II. Colectiv de autori. - Chișinău, 2013, [http://despre.csj.md/images/documente\\_despre.csj.md/biblioteca/Manualul%20judecatorului%20pentru%20cauze%20civile%20Ediia%20II.%202013.pdf](http://despre.csj.md/images/documente_despre.csj.md/biblioteca/Manualul%20judecatorului%20pentru%20cauze%20civile%20Ediia%20II.%202013.pdf).
7. Martin C. Leasingul // Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova (ediție revizuită și completată), Chișinău, 2005, p. 297-314

8. Mămăligă S. Contractul de creditare a consumatorului // Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova (ediție revizuită și completată), Chișinău, 2005, p. 272-279

**B. Recomandabilă:**

9. Poenaru Emil, *Garanțiile reale mobiliare*. – București, 2004
10. Turcu Ion, *Operațiuni și contracte bancare*. – București, 1997
11. Zlătescu Victor, *Garanțiile creditorului*. – București, 1970
12. Bonneau Thierry, *Droit bancaire*, 4e édition, - Montchrestien, Paris, 2001
13. Cranston Ross, *Principles of Banking Law*, - Clarendon Press. Oxford University Press, New York, 1997
14. Ellinger E.P., Lomnicka Eva, Hooley Richard, *Modern Banking Law*, Third Edition - Oxford University Press, New York, 2002
15. Hupkes Eva, *Insolvency – Why a Special Regime for Banks?*, Current Developments in Monetary and Financial Law, 3 - International Monetary Fund, Washington DC, 2003.  
<http://www.imf.org/external/np/leg/sem/2002/cdmfl/eng/hupkes.pdf>
16. International Monetary Fund and the World Bank. *An Overview of the Legal, Institutional, and Regulatory Framework for Bank Insolvency*, approved by Sean Hagan and Christopher Towe, April 17, 2009. <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2009/041709.pdf>.